

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Cene inšertov po dogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENE

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6 III. Telefon št. 2053 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

Knez-namestnik Pavle naši hrabri vojski 15.000 vojakov je defiliralo pred najvišjimi predstavniki države

Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je inel na našo vosko sledečo napitnico:

»Gospoda! Zadovoljen z uspehom, ki ga je naša vojska pokazala ob tej priliki, smatram za potrebno, da dam zaslužen priznanje vsem vojaškim starešinam in vojakom, ki so vložili ves svoj trud in poživljanje v to, da bodo ti veliki manevri kronani z uspehom.

Vesel sem, da sem se mogel osebno prepričati, da je naša vojska v stalnem napredovanju in da je ostala zvesta tradicijam naše preteklosti.

Naša vojska je narodna zaradi tega, ker je ljubezen naroda do naše vojske nemajna; zaradi tega naš narod ne obžaluje žrtve, kadar gre za našo vojsko. Naša vojska je jugoslovanska zato, ker vsako leto zbira v svojem okrilju krepke generacije naše mladine, našo nado in našo bodočnost, da razvije njeno telo in njeno dušo v duhu junaške preteklosti in ne manj slavne bodočnosti, ki čaka jugoslovanski narod. Naša vojska je bistveno narodna organizacija, na katere zastavah stoje zapisane besede, da živi in umre za kralja in domovino. Dinastija Karadjordjevičev je v teku narodnega življenja, v njegovi epohalni borbi, pokazala vedno največjo skrb in pažnjo za vojsko. Ljubezen in zvestoba napram dinastiji, to je ponos in samozavest naše vojske.

V tesnem sodelovanju med kraljem in vojsko so padle premnoge dragocene žrtve, zato pa je na njihovih grobovih vznikla veličastna tvorba naše močne in nerazrušljive današnje domovine. Ljubezen, zvestoba in sodelovanje, te moške lastnosti naše vojske, ne bodo s tragično smrtjo mojega nepozabnega bratranca kralja Aleksandra I. — o tem sem trdno prepričan — nič manjše, temveč celo podkrepiljene za njegovega vzvišenega sina in mojega nečaka Nj. Vel. kralja Petra II.

Taka vojska, kot močan element miru, more vedno računati na mojo skrb in vsostransko podporo v svojem stremljenju za izpopolnitvijo, tako, da bo v vsakem trenutku pripravljena, da izvrši in izpolni svojo nalogo.

Pozdravljam ugledne predstavnike zaveznikov in ostalih tujih vojsk, pozdravljam vse častnike, podčastnike in vojske hrabre jugoslovanske vojske. Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II., naj živi jugoslovanska vojska!

Mimohod vojske na metliškem polju

Metlika, 26. septembra.

Ze ves teden se je vsa Slovenija in severna Hrvatska zanimala za napovedani veliki vojaški mimohod naše vojske po končanih manevrih. Zato je tudi v ranih jutranjih urah po vseh cestah drvelo polno avtobusov in avtomobilov proti Metliki, kjer naj bi se izvršil vojaški mimohod. Iz Zagreba je pripeljal poseben vlak nad 1000-glavo množico gledalcev.

Po končanih manevrih se vrača konjenica z »bojišča«.

cev, iz Ljubljane in vseh slovenskih mest pa so pripeljali avtobusi in avtomobili veliko gledalcev. Vsa dolenska pota so bila povsem zasedena z izletniki, ki so hoteli videti parado. Za osebne avtomobile so morali določiti posebno mesto za parkiranje. Po približni oceni je prišlo danes v Metliko najmanj 300 avtomobilov in avtobusov.

Mesto defileja je bilo kake 3 km od Metlike pri vasi Prihovi. Zaradi stalnega in dolgotrajnega dežja je bilo za mimohod določeno mesto ob Kolpi tako mokro in na nekaterih mestih celo poplavljenno, da ni bilo mogoče izvršiti zaključka manevrov na tem kraju. Vseled tega je bilo treba mesto mimohoda prenesti v bližino Pirihove, kjer so čete defilirale eno po cesti v štirih poteh.

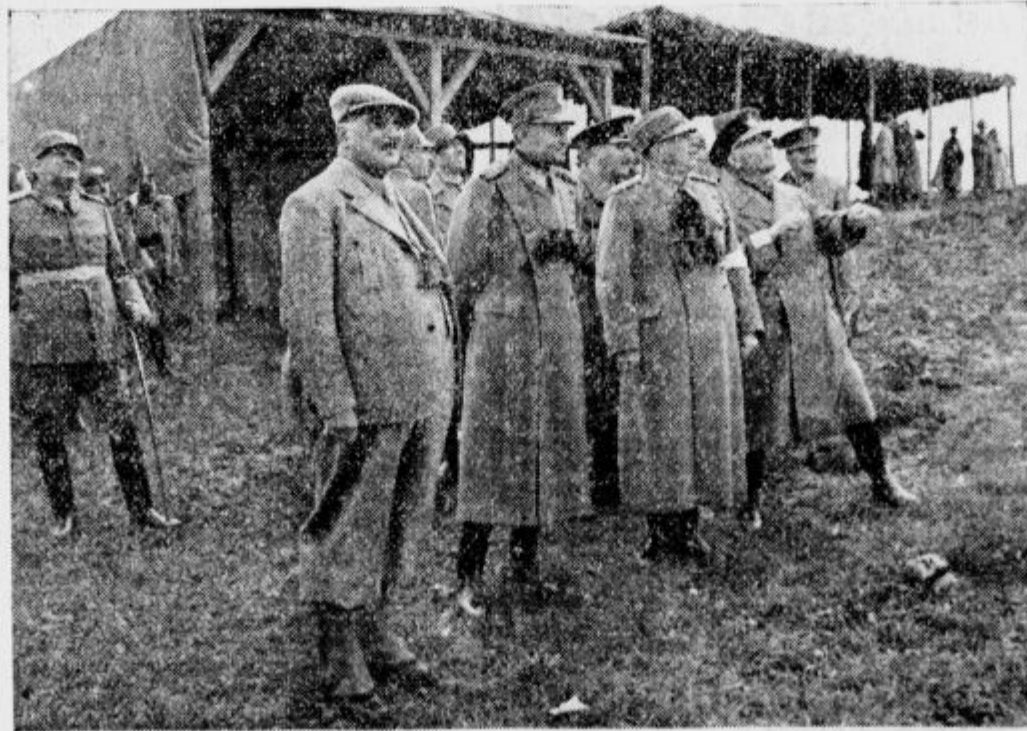
Ob pol 8 zjutraj se je na lepem pobočju, ki se je spenjal ob cesti, zbralo okrog 4 do 5 tisoč gledalcev.

Najprej je prispel vodja manevrov in številni drugi naši vojaški odličniki, ki jih je zbrano ljudstvo pozdravilo z gromkimi vzkliki: »Živela vojska!«. Medtem je prikorakala tudi častna četa gasilcev, ki se je postavila nasproti tribune, nato četa Zveze fantovskih odsekov v krojih, Sokoli in številne belokranjske narodne noše.

Ob 9 je prispel predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović v spremstvu notranjega ministra dr. A. Koroseca ter prometnega ministra g. dr. Mehmeda Spaha. Ljudstvo je visoko predstavnik vlade pozdravilo z navdušenimi vzkliki. Pravtako so prispeli tudi ban g. dr. Marko Natlačen, ki ga je množica burno pozdravila, ban avstrijske banovine g. dr. Viktor Ružič, predsednik senata g. Zelimir Mažuranič in predsednik narodne skupščine g. Stevan Čirič. Ljubljansko mestno občino je zastopal župan g. dr. Juro Adlesić, zagrebško občino pa podžupan g. Kaufmann.

Medtem pa so ves čas prihajali tudi tuji vojaški odposlanci. Ko pa je prišel šef generalnega štaba francoske vojske general Gamelin, ga je množica navdušeno pozdravila ter vzklikala zavezniki francoski armadi. Pravtako je množica prisrčno pozdravila turškega maršala Cakmaka in češkoslovaškega vojnega ministra Mahnika.

Ob pol 10 se je pripeljal v spremstvu vojnega ministra Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle, ki je med prisrčnim pozdravljanjem ljudstva stopil pred tribuno, kjer ga je pozdravil predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović. Godba je zaigrala državno himno, nakar se je začel mimohod. Po cesti z metliške strani je prihajal na čelu štaba poveljnik parade armadni general Bogoljub Hlič. Za njim je v odličnem redu odbrzel kolesarski bataljon mimo tribune. Ljudstvo je neprestano vzklikalo in pozdravljalo vojske, ki so bili kljub napornim manevrom odlično razpoloženi. Za njimi je prihajal štab konjeniške brigade, kateremu je sledil konjeniški polk z zastavo, takoj za njim pa konjeniški divizion. Potem je prišel na vrsto štab avstrijske divizije, kateremu sta sledila 35. in 26. pehotna polka z zastavami. S trdnim in odločnim korakom je korakala pehota mimo tribune, medtem ko so godbe igrale korčnice. Navdušenje gledalcev je doseglo vrhunec, ko so prihajali planinci v svojih lepih krojih. Nato sta odkorakala ves čas burno pozdravljana 2 planinska polka z zastavami ter planinski divizion. Temu so sledili še poljski divizion z 80 mm topovi in divizion s 75 mm topovi, potem pa še havbični divizion. Posebno pozornost pa je vzbudil štab hitrega odreda, ki se je pripeljal na avtomobilih. Za njim se je pravtako na avtomobilih in motokikih pripeljal ogledni eskadron, za katerim je pribral četa lahkih izvidniških tankov, katerih je bilo 8. Nato so defilirale motorizirana baterija ter moto-

Od leve na desno: ministrski predsednik dr. Stojadinović, Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle, šef generalnega štaba Nedić opazujejo gibanje čet.

Knez-namestnik Pavle se je vrnil na Brdo

Ljubljana, 26. sept.

Ob večernih urah je vladal na glavnem kolodvoru pravi naval polnikov na vlake, odhajajoče v vse smeri. Kmalu, ko so potniški vlaki bili odpremljeni, je pripeljal na glavni kolodvor izvidnica. Nato pa ob 18.38 dvorni vlak, s katerim se je vozil Nj. Vis. knez-namestnik Pavle iz Novega mesta na svoj grad Brdo pri Kranju. Dvorni vlak je postal dobihi pet minut. Nj. Vis. knez-namestnik Pavle je sprejel v svojem salonskem vozu g. bana dr. Marka Natlačen. Knez Pavle se je nato odpravil dalje s svojim spremstvom proti Kranju. Izstopila pa sta ministrski predsednik g. dr. Milan Stojadinović in prometni minister g. dr. Mehmed Spaho. Oba sta se usedla v avto g. bana, nakar so se vsi trije odpravili v hotel Strukelj. Z večernim belgrajskim brzovlakom sta se predsednik vlade in prometni minister odpravila v Beograd.

Sprejemu na glavnem kolodvoru v Ljubljani so prisostvovali oficirski zbor ljubljanske garnizije, dalje direktor ljubljanske železniške direkcije dr. Fatur in pol. nadsvetnik dr. Kokalj v zastopstvu direktorja dr. Hacin. Dvorni vlak je iz Novega mesta vozil skozi vse postaje, postal je nekaj minut le na Grosupljem.

Slavnostni zaključek velikih manevrov

Novo mesto, 26. septembra.

Nj. Vis. knez-namestnik Pavle se je pripeljal ob pol 2 v Toplico, kjer mu je napravilo prebivalstvo bližnje in daljne okolice nadvse prisrčen sprejem. Iz vseh okoliških občin so prišli vsi župani, v imenu prebivalstva Toplice je pozdravil kneza-namestnika topliški župan. Med občinstvom, ki je navdušeno pozdravljalo kneza-namestnika, je bilo veliko število gasilcev v krojih, šolska mladina in prosvetne mladinske organizacije.

Ob pol 3 je Nj. Vel. knez-namestnik Pavle priredil v zdravilišču v Toplicah svečan banket tujim vojaškim odposlancem, vojaškim atašejem in vojaškim odličnikom domače vojske. Banketa so se udeležili tudi predsednik ministrskega sveta dr. Milan Stojadinović, notranji minister dr. Anton Korosec, prometni minister dr. Mehmed Spaho, vojni minister arm. general Marič, minister dvora Colak-Antić, ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, ban savske banovine dr. Viktor Ružič, predsednik senata dr. Mažuranič, predsednik narodne skupščine Čirič, prvi adjutant Nj. Vel. kralja general Hristić, župan topliške občine in upravitelj zdravilišča v Toplicah. Od tujih vojaških dostojanstvenikov so se udeležili banketa vsi, ki so prisostvovali manevrom.

Ko je vstopil v dvorano Nj. Vis. knez-namestnik Pavle, je godba zaigrala državno himno, vsi navzoči gostje pa so z dolgotrajnim vzklikanjem pozdravili kneza-namestnika.

Napitnica vojnega ministra

Nato je kot prvi spregovoril jugoslovanski minister vojske in mornarice armijski general g. Marič:

Vaše kraljevske visočanstvo! V posebno čast si štejem ob tej priliki in s tega mesta v imenu vojske in mornarice kraljevine Jugoslavije pozdraviti Vaše kr. visočanstvo, člana vzvišenega doma Karadjordjevičev in da Vašemu kr. visočanstvu izrazim našo globoko zahvalo ne le za visoko pozornost, ki ste jo tudi ob tej priliki izvolili pokazati za našo vojsko, nego tudi za vse neumorno prizadevanje, da se naša vojska postavi na višino, ki odgovarja njenim zveženim nalogam. Hkratu parabljam to priliko, da izrazim svojo prisrčno zahvalo predsedniku kraljevske vlade, predsedniku senata, predsedniku skupščine, notranjemu ministru, prometnemu ministru, kakor tudi banoma dravske in savske banovine za pozornost in podporo, ki so nam jo dali na teh manevrih.

Posebno zakleto izražam šefom in članom misij prijateljskih in zaveznikov vojsk, kakor tudi prisotnim odposlancem, ki so se izvolili odzvati našemu vabilu in nam s svojo prisotnostjo na teh naših manevrih izkazali čast.

Vaše kr. visočanstvo! Neumrti visoki kralj Aleksander I. Zedinitelj, je ustvaril naši vojski in mornarici solidne osnove, a v času njenega najjačjega razvoja je tragična smrt pretrgala naš nje-govega želenja. Vaše kr. visočanstvo je z modrostjo celiklega državnika in vojaka sprejelo njegovo idejo in njegovo naročilo, z ljubeznijo in edanostjo, ki sta dostojni Vaših vzvišenih prednikov ste sprejeli in nadaljevali celika dela kralja mučenika, da bi jih dovršena izročil v dediščino našemu mlademu in priljubljenemu kralju Petru II.

Tri leta neumornega in napornega dela Nj. kr. visočanstvo so sedaj kronana z vidnim uspehom. Velika in močna jugoslovanska vojska, ki je kos svojim dolžnostim in v vsakim dnevu postaja zmerom bolj moderno urejena in opremljena vojska. Te dni je napravila resen izpit. In Vaše kr. visočanstvo je imelo priliko, da je na teh manevrih, ki so bili največji od osvojenosti dalje, vidi in oceni dosežene rezultate, kakor tudi uspeh svojih osebnih naporov in prizadevanj.

Verujem, da je Vaše kr. visočanstvo opazilo poleg dobrih stvari tudi neke nedostatke in celo napake, toda Vaše kr. visočanstvo prosim, da v svoji oceni ne bo preveč strogo. To so naši prvi veliki manevri. Če so in kolikor so nastale napake, so bile storjene največ zaradi potrebe, da se očisti prebitna imovina steherne škode, zaradi potrebe, da se prizaneha čelam in vojnim potrebščinam, posebno pa zaradi tega, ker pri manevrih ni onega suverena regulatorja, ki vsiljuje vojski, da se bolje prilagodi situaciji, to se pravi, da ni onega stalnega občutka smrtnih nevarnosti in težkih izgub. Kar se tiče materialne pripravljenosti, prosim Vaše kr. visočanstvo, da veruje, da sta kr. vlada in jaz storila že vse, kar je potrebno in da se že približujemo zaključni fazi naših naporov.

Kot odgovorni minister vojske in mornarice smatram ob tej priliki za svojo posebno prijetno dolžnost, da opozorim in posebej naglasim, da so starešine od najvišjega do najnižjega, prav tako pa tudi vojski starih in žrtvovanih, da bi se na teh manevrih doseglo največ koristi in naukov. Obenem prosim Vaše kr. visočanstvo, da verujete in da prepričate Nj. Vel. kralja Petra II., našega vrhovnega poveljnika, da so vojaške starešine, oficirji, vojaški uradniki, podoficirji in vojski, kakor tudi ostali vojaški ljudje naše vojske prežeti z eno samo željo, da bi bili vredni zaupanja, ki jim ga izkazujeta Nj. Vel. kralj in domovina, ter da v tem smislu dosledno obljubi, ki so jo dali s svojo prisego, brezpogojno zastaviti vse svoje sile, prepričani, da bodo tako popolnoma izpolnili svoje svete dolžnosti napram kralju in domovini ter se oddolžili kralju vitezu Aleksandru I. Zedinitelju, in vsem onim, ki so svoja želenja darovali na altariju domovine.

Ko zaključujem ta svoj govor, prosim Vaše kraljevske visočanstvo, da Nj. Vel. kralja Petra II., našemu vrhovnemu poveljniku tolmaitate naša enodusna čustva ljubezni, edanosti in zvestobe do Njegove vzvišene osebe in do vsega vzvišenega kraljevskega doma. S to prošnjo drigam to čašo za dolgo življenje, krepko zdravje in srečno claudanje Nj. Vel. kralja Petra II., za zdravje in srečo Vašega kr. visočanstva ter celokupnega vzvišenega kraljevskega doma in vzklikam: Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.! Naj živi Vaše kr. visočanstvo! Naj živi vzvišeni kraljevi dom!

Csl. vojni minister hvali našo vojsko

Za ministrom generalom Maričem je spregovoril češkoslovaški minister za narodno obrambo, general Mahnik:

Vaše kraljevske visočanstvo! Doletela me je izredna čast, da se v imenu vseh vojnih delegacij zahvalim za ljubeznivo povabilo na manevre. V duhu smo že prisostvovali sijajnim vojaškim vrlinam, s katerimi je srbski vojak v teku zgodovine dokazal svojo veliko hrabrost. Ko smo spremljali te velike manevre, smo imeli ponovno priložnost, da zopet ugotovimo vse te lepe vojaške vrline pri jugoslovanskem vojaku ter smo se čudili navdušenju, s katerim služi svoji domovini. Ognjevit

patriotizem je ona sila, ki je napravila Jugoslavane tako slavne v teku zgodovine. Njihove vojaške vrline, moderni material in organizatorni talent so napravili iz jugoslovanskega vojaka vojaško silo, ki pomenja danes enega trdnih stebrov mira v Evropi. Očarani od sijajnih podvigov in vztrajnosti jugoslovanskih čet v teku manevrov, želimo mi vsi Jugoslaviji in njeni sijajni vojski vsjo veličino in slavo. Dvigam čašo na zdravje Nj. Vel. kralja Petra II., Nj. Vis. kneza-naměstnika Pavla in hrabre jugoslovanske vojske!

Vsi navzočni so z dolgotrajnim ploskanjem potrdili lepe misli ministra generala Mahnika, nakar je govoril Nj. Vis. knez-naměstnik Pavle. (Govor prinašamo na uvodnem mestu.)

Armadni povelje vojnega ministra

Po zaključku revije čet, je minister vojske in mornarice general Ljubomir Marič izdal naslednje povelje:

Junkar! Z veliko pozornostjo in zadovoljstvom sem zasledoval vaše delo na teh manevrih, kakor tudi vaš nastop pri reviji. V tako težkih vremenskih in terenskih prilikah, ki so zahtevale še posebne napore, ste vi, junaki, s svojim delom, s svojim vojaškim zadržanjem, s svojo izvežbanostjo in vztrajnostjo podali viden dokaz, da ste popolnoma dorasli vzvišenim dolžnostim, ki vas čakajo, ko vas kralj, naš vrhovni poveljnik pozove, da se postavite na branik domovine in njenih interesov. S takim svojim delom in zadržanjem ste dali hkrati viden dokaz, da ste vredni nasledniki onih slavnih viteзов, ki so se s pesmijo na ustnih podajali v smrt, da bi nam zagotovili mirno, častno in napredno življenje v celiki in svobodni domovini kraljevini Jugoslaviji. S takim delom ste vi junaki, zaslužili popolno priznanje in pohvalo.

Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle nam je s svojo prisotnostjo pri teh manevrih izkazal posebno čast. On je kot prvi namestnik blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja z vsem poštovanjem in energijo prevzel in nadaljeval veliko delo za napredek in materialno opremo naše vojske, da bi jo popolnoma dočrpano in zgrajeno izročil našemu mlademu in omlinemu vrhovnemu poveljniku Nj. Vel. kralju Petru II. In danes mi je Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle ob zaključku teh manevrov, zadovoljen z rezultati svojih dosedanjih naporov, kakor tudi z vašim delom za čast teh manevrov, blagovolil odrediti, da vam izrazim njegovo čisto priznanje in čestitke k doseženemu uspehu, kar izersim s posebnim zadovoljstvom, pri čemer vam hkrati izjavljam svojo toplo zahvalo in pohvalo za vaše uspešno delo, pa tudi željo, da boste tudi v bodoče vredni najvišjega priznanja. Ko izersim to visoko nalogo, vas, junaki, pozivam, da vsi zbrani, skupno gromko izkličemo: živel Nj. Vel. kralj Petru II. Živel Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle! Živel ves čestitki kraljevski dom! — Minister vojske in mornarice armijski general Ljubomir Marič.

Danes je minister vojske in mornarice armijski general Ljubomir Marič izdal novinarjem naslednje izjave:

Imeli ste priliko, da sami opazujete ne le delo in zadržanje nego tudi opremo naše vojske. Na podlagi tega si lahko že sami ustvarite svojo sodbo. Če pa že želite slišati tudi moje mnenje, vam moram s trdnim in neomajnim prepričanjem reči to to:

Kraljevina Jugoslavija je lahka ne le zadovoljna, nego tudi ponosna na svojo oboroženo silo. S popolnim zaupanjem lahko zre v svojo sijajno bodočnost. Njena oborožena sila je pripravljena in sposobna, da ji zagotovi mirno, častno in napredno življenje. Danes je varen instrument politike in pomemben faktor mira vobče. O tem pa ni komur ni treba domisliti.

Priloge za manevre so bile popolne. To ste lahko tudi sami videli. Enako tudi izredna manevrova. Na teh manevrih je poleg kadroverov v enakem sodelovanju približno prav toliko število vojnih obveznikov in rezervnih oficirjev. Odrzo obveznikov in rezervnih oficirjev je bil odlični. Edinec so bile izpolnjene z vojaški vseh treh plemen in esek veraizpovedi. Zaradi tega so bile manevrske sile tudi čest izraz narodne vojske kraljevine Jugoslavije. Posled, koder so vojne edinec šle, so bile sprejete in pozdravljene s posebnim nardunenjem in ljubeznijo kraljevinega prebivalstva, ki si je prizadevalo, da izkaže vojski čim več pozornosti, da ji stori čim več uslug, da bi jim ohranila na te manevre čim lepše spomine. V tem je treba videti manifestacijo neomajnega zaupanja naroda v svojo vojsko, kakor tudi ljubezen, ki jo narod brez razlike v verah in plemenih goji do te svoje podpornice.

Manevrsko delo se je razvijalo pod zelo težkimi pogoji, zlasti vremenskimi in terenskimi. Vredno pa je sicerne pohvale. Red in disciplina sta bila popolna. Obvezniki so tekmovali s kadroverci, in vsi so zastavili vse svoje sile in so tudi ob tej priliki dočela pokazati svoje sposobnosti in svojo izvežbanost. Materialna izvežbanost je, kakor ste videli, popolna, čeprav e neki meri še nezadostna. Vendar smo na polji, da tudi te nedostatke odstranimo. Poveljevanje vobče, tako višje kakor nižje, je tudi ob tej priliki vidno dokazalo, da je v razumevanju in znanju vojaških ved na sodobni višini. Starešinski kader je splošno doka-

Po govoru kneza namestnika je godba zaigrala državno himno, govor sam pa so vsi visoki gostje večkrat prekinili z odobravanjem in aplavzi. Ko je knez namestnik odhajal, je godba zaigrala državno himno, vsi odlični gostje pa so knezu namestniku burno vzklikali.

Ob 4 popoldne je velika množica novomeščanov in okoličanov privedla na novomeškem kolodvoru slovesno slovo knezu-naměstniku. Knez-naměstnik Pavle se je odpeljal z dvornim vlakom v spremstvu predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića. Na postaji ga je burno pozdravljala množica ljudstva, šolska mladina in zastopniki kulturnih in prosvetnih organizacij. Knez-naměstnik Pavle se je odpeljal proti Ljubljani.

zal, da je popolnoma dorasel svojim težkim in odgovornim dolžnostim.

Z eno besedo: veliki manevri, pri nas slej največji, tako po silah, ki so sodelovale na njih, kakor glede sredstev in metod, primerne vojaške izvežbanosti in vojnih izkuscev, ki so se na njih izvajali, so podali nov dokaz sposobnosti naše vojske, njene izvežbanosti, njene vrednosti, njene organizacije in njene opreme. Hkratu pa so nam dali tudi mnogo dragocenih naukov, ki bodo izkoriščeni. Koristi teh manevrov pomenijo e mnogomestno nagrado za vse ono, kar je bilo potrjeno.

Lepo prosvetno slavlje na Igu

Ig, 26. septembra.

Slovenska katoliška prosveta v izžanski fari, tej, bi dejali, prelepi oazi sredi Ljubljanskega barja, je danes doživela lep in pomemben praznik: blagoslovljen je bil namreč novi skrasni prapor izžanskega prosvetnega društva, ki bo od slej naprej živ simbol podvojenega dela in razmaha izžanskih katoliških prosvetarjev. Za to priliko je delavno prosvetno društvo privedlo celodnevno slavlje, nad katerim je prevzel pokroviteljstvo minister dr. Miha Krek.

Novi prapor izžanskega prosvetnega društva je golovo eden najlepših, kar jih imajo prosvetna društva širom Slovenije. Našte zanj je napravil g. Vlado Gajšek, izdelale pa so ga š. šolske sestre v Ljubljani. Prapor je bil do petke popoldne razstavljen v izložbenem oknu Jugoslovanske knjigarnice, kjer je vzbujal splošno pozornost. Zdelo se je, da be deževje, ki je dalo slutiti, da ga ne bo tako kmalu koner, preprečilo ali vsaj onemogočilo privedev, toda ko so v soboto zjutraj prinesli prapor na Ig, se je kot nalašč posmejala sonce in razglašalo oblake ter meglo nad Barjem. Danes pa je bilo sonce ves dan, tako da je vse slavlje poteklo v najlepšem vremenu, v veliko veselje in zadovoljstvo izžanskih prosvetarjev.

Ižanska fara je, kar se tiče prosvetnih zvez, precej odrezana od ostalega slovenskega sveta, zato je bilo današnje slavlje zamišljeno bolj kot krajevno. Vendar se je zbralo na Igu tudi veliko število gostov iz bližnjih far, nekaj polnih avtobusov pa se je pripeljalo tudi iz Ljubljane. Ob 9 se je pripeljal na Ig iz Ljubljane tudi minister dr. Miha Krek, ki je bil toplo sprejet in pozdravljen.

Slavlje se je pričelo z mašo v ižanski farni cerkvi, ki je bila nabito polna, tako, da so morali mnogi ostati zunaj. Pred mašo je župnik g. Klemenčič blagoslovil novi prapor prosvetnega društva, ki se je nato pozdravil s praporom Prosvetne zveze. Nato je stopil na leco ižanski rojak g. dr. Kraljič, ki je v spodbujalnih besedah govoril o pomenu krščanske kulture za ves svet in za naš slovenski narod. Župnik g. Klemenčič je nato opravil sv. mašo, pri kateri sta stregla dva člana fantovskega oddelka v krogih. Petje pri maši je bilo ljudsko. Pola je vsa cerkev, na kuru pa je petje spremljala rakovniška godba. Petje je bilo res veličastno ter je močno povzdignilo slovesnost.

Po maši se je izpred cerkve razvil sprevod, na čelu oddelki konjenikov z državniimi zastavami v narodnih nošah, potem koleksarji, narodne noše, fantje v krogih, dekleta v krogih, naraščaj v znanih bivših orlovskih krogih ter druge skupine fantov in mož, žena in deklet. Posebno lepa je bila skupina devet praporov, na čelu z novoblagoslovljenim domačim praporom in praporom Prosvetne zveze. Med živahnim vzklikanjem se je pomikal sprevod po ulicah Iga. Skoraj z vseh hiš so vibrale zastave, bilo pa je tudi precej mlajev in zelenja. Sprevod je zavil na slavnostno okrašen prostor na telovadišču, kjer je bil tudi postavljen oder za govornike. Na zborovališču se je zbrala precej lepa množica, ki jo mirne duše lahko cenimo na 1500 ljudi.

Zborovanje je začel kaplan g. Milavec, ki je najprej v toplih besedah pozdravil ministra dr. Kreka, kateremu je množica ponovno privedla živahne ovacije. Nato je predlagal vdanostno pozdravno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. in knezu namestniku Pavlu, kar je množica sprejela z navdušenim odobravanjem in iskrenimi

Za izvoz sadja

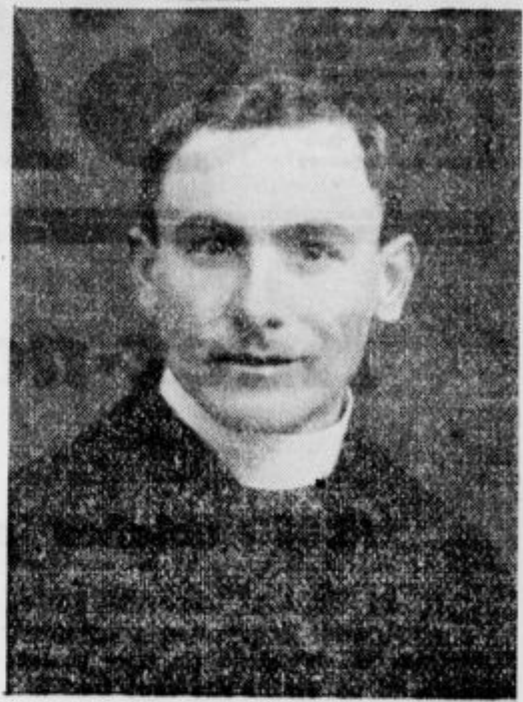
Belgrad, 26. sept. m. Sročil je končal delo žirši strokovni odbor za sadje pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. Seje sta se udeležila tudi ravnatelj Gospodarske zveze iz Ljubljane g. Besednjak in predsednik Združenja izvoznikov iz Maribora g. Srečko Kranje. Na seji je bil sprejet pravilnik o kontroli izvoza svežega sadja. Slovenski delegati so dosegli, da se je pravilnik znatno spremenil od prvotnega načrta v korist našim izvoznikom jabolk. Izvažati sadje smejo samo oni trgovci, ki se bavijo z izvozom sadja najmanj pet let.

Voditelji bivše DS ne marajo mladine

Belgrad, 26. septembra. m. Danes ob 9 popoldne se je v dvorani Delavske zbornice zbrala na shod mladine bivše demokratske stranke. Na shod pa ni prišel nobeden od številnih voditeljev te stranke, da bi povedal kaj podrobnejšega o sporazumu med belgrajsko združeno opozicijo in dr. Mačkom. Po shodu je prišlo do pretepa med posameznimi opozicijskimi skupinami ter je morala intervenirati policija. Na shodu samem pa so metali smrtiljive bombe.

Vremenska napoved: Vreme bo še nadalje vedro po vsej državi. V jutranjih urah bo po dolinah megla. Ponekod je pričakovati lokalnih neviht s kratkimi nalivi. Temperatura se ne bo znatno spreminila.

Pogreb župnika Toplaka

Brežice, 25. septembra.

Pogreb župnika Toplaka, ki se je pone srečil v ponedeljek, ko se je službeno peljal z vozom v Brežice ter je v sredo ob trideseti na 11 umrl v bolnišnici v Brežicah, je bil danes v Pisečah. Smrt g. župnika, ki je umrl sredi neumorne dela, je bila nadvse lepa. Previden s tolažili sv. vere, je izdihnil svojo dušo z nasmehom na obrazu. Ob smrti so bili pričujoči njegova mati, sestra in g. kaplan Kodrič. V sredo popoldne je bilo pokopajkovo truplo prepeljano iz bolnišnice v domačo faro.

Od srede do sobote so prihajale množice kropit umrlega v župnišče. Njegovo priljubljenost je posebno dokazal pogreb, ki se je začel danes ob 10. Udeležilo se ga je 32 duhovnih sobratov, med temi pišeski rojak msgr. Umek, stolni dekan in kanonik iz Maribora, ki je imel cerkven govor, v katerem je pokazal živo delovanje pokopnika.

Po sv. maši, ki jo je daroval dekan iz Vidma g. Medvešek, se je razvil mrlvaški sprevod na pokopališče. Na grobu se je poslovil od rajnega v imenu dekanjske duhovščine g. svetnik Pratik iz Rajhenburga, v imenu faranov cerkveni ključar Franc Podvinski, v imenu šol pa upravitelj Roškar, v imenu šolarjev učence 6. razreda. Otroci so mu odpeli pesem »Pomladi vse se veseli«, cerkveni pevski zbor, ki je že pred pokopališčem odpel žalostinko, pa se je od njega poslovil s pesmijo tudi na grobu. — Takega veličastnega pogreba pišeska fara še ni videla. Mučeniku, duhovniku in očetu pišeske fare trajen spomin in zahvala!

Mariborska nedelja

Maribor, 26. sept.

V Razvanju je zopet gorelo. Danes okrog pol 4 zjutraj se je zopet pojavil rdeči petelin nad Razvanjem, tokrat pri posetniku Stefanu Dregeriču. Požar je izbruhnil na gospodarskem poslopiju ter je poslopije z gospodarskim orodjem in z vsemi letošnjimi pridekli popolnoma uničil. Zrtev plamenov so postale tudi tri svinje in 40 kokoši. Na kraj požara so prihiteli gasilci iz Maribora, Razvanja, Peka in Pobrežja, ki so se pa morali omejit le na lokalizacijo požara. Škoda znaša okoli 50.000 dinarjev, ki pa je le deloma krita z zavarovalnico. V kratkem razdobju je to že sedmi požar v Razvanju ter se opravičeno sumi, da je na delu zlobna roka. Oblasti mrzlično preiskujejo te zagonetne požare ter je upati, da se jim bo vendarle posrečilo zločinca kmalu izslediti, ker je ljudstvo zelo zbežano.

Pri padcu z drevesa si je prebodel sree. V Breznem vrhu se je pripetila težka nesreča, ki je zahtevala življenje 11 letnega fanta. Posesniški sin Ivan Škurnik je splezal doma na velik oreh. Pri tem pa mu je izpodrsnilo ter je pri padcu iz višine 12 metrov padel na odlomljeno vejo, ki se mu je zarinila v sree. Veja, na katero se je nabadel, se je pri padcu zlomila ter je nesrečni deček padel na tla, kjer je oblezel pri priči mrtve. S tragično smrtjo mladega in zelo nadarjenega dečka sočustvuje cela okolica.

Poroko je hotela preprečiti. Pred neko cerkvijo je prišlo v nedeljo zjutraj do nezaželenega incidenta. Delavec M. se je podal s svojo izvoljenko k poroki. Za njegovo namero pa je zvedel njegovo bivše dekle Milka P. ter je pri vstopu v cerkev navadila na ženina, ki mu je na vsak način hotela preprečiti vstop v cerkev. Očitno mu je, naj rajši skrbi za svojega nezakonkega otroka, kakor pa da vstopi v zakonski jarem, njo pa osamljeno zapuščajo. Ženin ni kazalo drugega, kakor da je pustil nevesto pred cerkvijo, sam pa se je zatekel po pomoč k stražniku, ki je interveniral, da se je lahko ženin nemoteno podal k poroki.

Mussoliniju razlagajo moč nemške armade

Berlin, 26. sept. b. Današnji drugi dan Mussolinijevega obiska v Nemčiji je bil posvečen vojni silam Nemčije. Mussolini in Hitler sta se odpeljala s posebnimi vlaki na maneversko ozemlje. Tam je vse pripravljeno za Mussolinijev sprejem, ki bo zasenčil celo večerajšnji triumfalni sprejem Mussolinija v Münchenu. Ponoči sta oba posebna vlaka oddrta v presledku 10 minut na maneversko ozemlje. Na Mussolinijevem vagonu so bila vsa okna zasenčena z zastori, vendar pa je bil vagon razsvetljen, znak, da so delali vso noč. Tako je bil vagon, v katerem je montirana radijska postaja, s pomočjo katere je Mussolini v stalni zvezi z Rimom. Danes popoldne sta prišla oba državljana v Mecklenburg. Tu ju je pozdravil maršal Blomberg v imenu nemške armade, ki ima sedaj največje manevre po vojni. Nemčija hoče svojemu gostu pokazati svoje vojaške sile, in sicer cele armadne korpuse, ki manevrirajo na izredno velikem ozemlju tako, da izgleda, kakor da gre za pravo vojno delavnost, v kateri sodelujejo vse vrste orožja, začeni od letala do pod-

mornice. Mussolini mora dobiti vtis, da je Nemčija vedno sposobna pomagati svojemu zavezniku, če bo to potrebno. Današnji dan je istočasno dan vojske in politike. Mussolini in Hitler se bosta bavila z vojnimi vprašanji, maršal Blomberg jima bo tolmač na maneverskem področju in jima bo razkazal posamezne vrste orožja nove Nemčije. Nemški zunanji minister von Neurath in italijanski zunanji minister grof Ciano, ki se ne zanimata za vojna vprašanja, pa bosta ob času, ko se bodo vršili manevri, nadaljevala razgovore, ki so se pričeli v Münchenu. V italijanskih in nemških krogih poudarjajo, da bodo po končanih manevrih pretresali vsa politična in vojaška vprašanja, nakar bosta dala Mussolini in Hitler istočasno veliko izjavo miru v Berlinu.

V političnih krogih trdijo, da bo torej velik dan za vso Evropo in za njeno bodočnost.

Monakovo, 26. sept. AA. (Havas.) Hitler je večeraj v palači princeza Karla izročil Mussoliniju zlat znak narodno-socialistične stranke. Tak znak je imel doslej le on sam.

10 letnica Tujskoprometne zveze v Mariboru

Maribor, 26. septembra.

Danes je Tujskoprometna zveza v Mariboru slovesno proslavila desetletnico svojega obstoja in svojega promembnega dela, ki ji daje legitimacijo, da more v inozemstvu nastopati kot prva in najuglednejša jugoslovanska tujskoprometna organizacija. Slovenske desetletnice so se udeležili odlični zastopniki državnih in samoupravnih oblasti, naših letovišč in zdravilišč, enodružnih organizacij iz vse države in zastopniki inozemskih potovalnih uradov.

Danes predpopoldne ob pol 11 je bilo v veliki kazinski dvorani ob veliki udeležbi častnih gostov slavnostno zborovanje. Vodil ga je njen prvi podpredsednik magistratni ravnatelj g. I. Subić iz Celja. Bana je zastopal načelnik banške uprave dr. Ratej, prisostvovali pa so še župan dr. Juvan, zastopnik prevz. g. škofa stolni prošt. dr. M. Vrabec, oba okrajna glavarja P. Popović in dr. Šiška, predstavnik mestne policije dr. Trstenjak, zastopnik avstrijskega ministrstva za tujski promet dr. G. Braun, zastopnik centralne uprave Putnika v Belgradu inšpektor Blagojevič, zastopnika narodne skupščine narodna poslanca dr. Veblje in K. Gajšek in mnogo drugih oddelkov.

Pismene pozdrave in čestitke so med drugim poslali notranji minister dr. Korosec, trg. minister dr. Vrbanič, škof dr. Tomazič, podban dr. Majcen, italijanski konzul v Ljubljani, Zagrebški zbor ter razne naše in inozemske tujskoprometne ustanove.

Predsednik je predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru ter pozdravne brzojavke predsedniku vlade dr. Stojadinoviću, trg. ministru dr.

Vrbaniču, banu dr. Natlačenu, šefu oddelka za turizem v ministrstvu za trgovino in predsedniku Tujskoprometne zveze I v Mariboru g. inž. Slajmerju, ki ga je zadržala bolezen, da se ni mogel udeležiti proslave. Vse brzojavke so bile z navdušenjem sprejete.

Zatem je predsedujoči podal temeljito in obširno zgodovino ustanovitve Tujskoprometne zveze ter s točnimi podatki prikazal vse ogromno delo, ki ga je zveza v teku svojega desetletnega obstoja opravila za procep našega turizma. Prav posebno zahvalo je izrekel tudi zvezinemu požrtvovalnemu uradništvu.

Za njim je spregovoril zastopnik g. bana načelnik dr. Ratej, v imenu mestne občine župan dr. Juvan, zastopnik avstr. ministrstva za tujski promet dr. G. Braun, zastopnik Putnika v Belgradu inšpektor Blagojevič, zastopnik Zveze tujskoprometnih društev v Zagrebu g. St. Dragomanović in v imenu SPD vpk. gimn. ravnatelj dr. J. Tominič, nakar je predsednik zaključil uspešno proslavo.

Po zaključku zborovanja so gostje šli na ogledovanje zvezinih prostorov v Gradu, ki so urejeni po načrtu arhitekta g. Deva. Tu so oddelki za turizem, inozemstvo, menjalnica, bančni in izletni oddelki, blagajna in drugo. Za Maribor so novi prostori pomembna pridobitev, ki predstavljajo veliko ugodnost za poljuče občinstvo.

Ob 1 je Tujskoprometna zveza v mali kazinski dvorani privedla gostom kosilo. Po kosilu so se gostje odpeljali na treh avtobusih na Pohorje in si ogledali naše pohorske tujsko-prometne postojanke.

15.000 sebi zvestih

Po svetovni vojni je avstro-ogrska monarhija razpadla v svoje sestavne dele. Nastale so nove narodne države. Narodna država bivših avstrijskih Nemcev je ohranila staro ime: Avetrija. A prav tako bi se lahko imenovala: Mala Nemčija ali Alpska Nemčija ali kako drugače. Bila je nova, narodna država avstrijskih Nemcev.

Slovenci smo opravičeno mislili, da je zdaj prišel čas, ko se bo združilo vse slovensko ozemlje v novi slovenski narodni državi v skupnosti s Hrvati in Srbi. Glede Koroške smo mislili, da je samo ob sebi umevno, da bo narodni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev pripadlo vse slovensko ozemlje Koroške. Bili smo prepričani, da to zahteva pravičnost in da nihče drug nima pravice do tega ozemlja. V svoji naivnosti smo mislili, da nam bo to ozemlje kot zrelo jabolko padlo v naročje.

A prišlo je drugače. Nemstvo je bilo v svetovni vojni poraženo. A minil je komaj dober mesec, pa se je znova predramil koroški nemški imperializem, pohlep po tuji zemlji in je terjati tudi slovensko ozemlje Koroške zase! Skril se je ta koroški nemški imperializem pod krinko: »Koroško Korošcem« in »Koroška svobodna in nedeljena«.

Ta nemška zahteva po slovenski zemlji je bila krivična. Slovenci smo v imenu pravičnosti terjali: »Slovenska zemlja Slovincem! Slovenska zemlja svobodna in nedeljena!« A Nemci so — o ironija usode — našo pravično in opravičeno zahtevo proglasili za roparsko in so pozneje zapisali na »spomenik v Velikovu: »Sie nahten wie gierige Raben« Nas, ki smo terjali samo svojo posest, so označili za grabežljive krokarje! Nemci so proglasili, da si ohranijo svoj koroški plen, to je koroško slovensko ozemlje, proti Jugoslovaniom boj z orožjem! To je bilo 5. decembra 1918.

Julijska krajina v ital. statistiki

Annuario statistico Italiano za 1937 prinaša mnogo zanimivih števk ne samo za vso Italijo, ampak tudi posebej za Julijsko Krajino z Zadrom vred. Da pokažemo v luči števk Julijsko Krajino, navajamo v naslednjem številu statistične podatke za Julijsko Krajino ter obenem tudi primerjavo z drugimi italijanskimi pokrajinami in vso državo.

Prebivalstvo

Vsa Italija je imela po zadnjem ljudskem štetju z dne 21. aprila 1936 42.993.602 prebivalcev, dočim je imela pred 5 leti dne 21. aprila 1931 samo 41.651.617 prebivalcev. To je tako imenovano stalno, legalno prebivalstvo. Dejansko v Italiji bivajočega prebivalstva pa je bilo 1. 1936 42.444.588, leta 1931 pa 41.176.977. Tako znaša gostota prebivalstva na 1 km² po štetju leta 1936 136,8, leta 1931 pa 132,8 prebivalcev in je Italija ena izmed najbolj obiljudnih evropskih držav in prihaja takoj za velikimi industrijskimi državami. Za primerjavo navajamo, da znaša gostota prebivalstva v naši državi po štetju let 1931 samo 56, v Belgiji pa zopet 266, v Nemčiji 139 itd.

Skupno je bilo v Italiji leta 1936 7339 občin, od teh v Julijski Krajini z Zadrom vred 128. Te občine so se razdelile naslednje: 6 jih je imelo do 1000 prebivalcev, 20 od 1001—2000, 58 od 2001—5000 prebivalcev, 28 od 5001—10.000, 3 od 10.001—50.000 prebivalcev, 1 od 50.001—100.000 (Gorica) in 1 z nad 100.000 prebivalcev (Trst).

Julijska Krajina beleži od leta 1931 do 1936 skupno zmanjšanje števila prebivalstva za 13.642 prebivalcev na 900.890. To zmanjšanje števila prebivalstva je pripisovati zmanjšanju prebivalstva na Goriškem in v Istri. Na Goriškem se je število prebivalstva od leta 1931 do 1935 zmanjšalo za 10.289 na 210.441, v Istri pa za 8488 na 302.980. Nasprotno pa se je povečalo število prebivalstva v kvartnerski provinci za 1359 na 107.659, v Trstu za 1375 na 350.220 (tu ni všteto samo mesto) ter v Zadru za 2401 na 19.599.

V celoti je prebivalstvo Italije naraslo od 1931 do 1936 za 32,2%. Zmanjšalo se je v tej dobi število prebivalstva (v oklepajih promile nazadovanja) le v Piemontu (za 11,3). Pa tudi tu so razlike med posameznimi upravnimi področji znatne. Prebivalstvo v turinskem okraju je naraslo za 22,4%, malo pa tudi v Novari za 0,2%. Med ostalimi upravnimi enotami navajamo se nazadovanje prebivalstva od 1931 do 1936 v Bergamu, Bellunu, Furlaniji (Vidmu, Trevisu, Modeni, Parmi, in Aquila degli Abruzzi, na Siciliji v okrajih: Enna, Ragusa, Siracusa in Trapani). Največji je prirastek

Bili smo prisiljeni za našo posest na Koroškem se bojevati. Ta boj se je slednjič končal z našo zmago. Naše čete so zasedle Celovec in Gosposvet-eko polje. Že smo bil uverjeni, da bo pravična stvar zmagala. Pa kakšno razočaranje! V Parizu na mirovni konferenci so določili za slovensko ozemlje na Koroškem — plebiscit! In Wilson, ki absolutno ni poznal koroških razmer, je ostal nepopustljiv. Zahteval je plebiscit.

Določitev plebiscita na Koroškem je pomenila za nas veliko krivico. Svojo posest na Koroškem bi si morali šele izvojevati s pomočjo plebiscita!

A stvar bi še ne bila tako tragična, če bi nam ne bila koroška nemška šola pojančarila našega ljudstva na Koroškem Kljub vsem protestom koroških Slovencev so uvedli na Koroškem nemško slo. Nihče ni vprašal ljudstva, če je voljno, da se mu deca potuji v nemških šolah! Proti volji Slovencev so Slovincem na Koroškem vsilili nemško slo. A potem, ko so naš rod na Koroškem zastrupili z nemškim duhom, so določili za Koroško plebiscit! Kakšna gorostasnost!

Tako smo Koroško morali izgubiti!

10. oktobra 1920 se je vršil plebiscit. Kljub vsenu satanskemu potujčevanju našega ljudstva na Koroškem je bilo oddanih za Jugoslav. 15.279 glasov! Nad 15.000 sebi in svojemu narodu zvestih!

Ce smo že morali sprejeti plebiscit; če smo se že morali za svojo posest na Koroškem vsiliti bojevat, bi bili morali gledati, da rešimo vsaj to, kar se je dalo rešiti. Bili bi morali zahtevati, da tvori prvo glasovalno ozemlje ozemlje južno od Drave. Rešili bi bili vsaj to, kajti južno od Drave je bilo oddanih za Jugoslavijo 10.405 glasov, za Avstrijo pa 10.083.

v Laziu, kjer je prebivalstvo n. pr. v okraju Littorio naraslo za 272,3% in v Rimu za 178,5%. Po višini prirastka pride za Rimom takoj Zader, kjer znaša prirastek 122,5%, znaten je tudi še prirastek v milanskem okraju, kjer je znašal 101,6%.

Ce pogledamo gostoto po stanju leta 1936, znaša za vso Italijo 139, za samo Julijsko Benečijo 109, od tega v kvartnerski provinci 97, goriški 73,

Primorske vesti

Bogoskrunstvo v Podgori pri Gorici

»Slovenec« je že poročal o bogoskrunskem vlonu v župno cerkev v Podgori. Tatovi so s ponarejenimi ključi ali vitrihom vdrli v cerkev, kjer so se spravili takoj nad skrinjico za milodare in nad tabernakelj. Odneli so 30 lir in ciborij s sv. hostijami. Tatovi so izginili, ne da bi pustili za seboj kakšno sled. V zadoščenju za onečastenje Najsvetejšega je g. župnik v sporazumu z nadškofijskim ordinariatom določil za nedeljo 19. septembra popoldne javno čiščenje. Najsvetejše je bilo izpostavljeno vse popoldanske ure, zvečer ob sedmih pa je bila sklepna zadostilna pobožnost. V Podgori je prišel sam prevzvišeni g. nadškof, ki je imel v italijanščini in slovenščini nagovor, v katerem je ostro obsodil zločin in tolažil razburjeno ljudstvo. Ob asistenci dekanijske duhovščine je nato podelil sv. blagoslov. Pred blagoslovom je cerkveni pevski zbor, ki je dobro znan po vsej deželi, zapel Premrovo »Miserere«. Ljudstvo se je zadostilno čiščenja udeležilo v obilnem številu, pri večernem blagoslovu pa je bila cerkev nabito polna.

Skrivnostna bolezen

»Istrac« poroča iz Javorja: Pri nas se je pojavila čudna bolezen, za katero umirajo ljudje v najkrajšem času. V času od treh do štirih dni je človek zdrav in mrtev. V nekaj dneh je umrl v naši vasi več desetih ljudi, večinoma ženske. Kljub vsemu trudu zdravnikov, da bi preprečili širjenje te bolezni, se bolezen širi. Zaradi nevarnosti, da se bolezen ne razširi tudi po sosednih vaseh, so našo vas zaprli. Zastrazena je okrog in okrog od karabinerjev, tako da nihče ne sme iz vasi niti v vas. V velikem strahu smo zaradi te nesreče, zakaj, če bo bolezen trajala delj časa in

Istri 79, Trstu 275 in Zadru 200 prebivalcev na km². Za primerjavo navajamo, da je znašala po podatkih za konec leta 1936 gostota prebivalstva v Sloveniji 75 prebivalcev na km². V Furlaniji je gostota prebivalstva 101.

Upravna razdelitev je naslednja: 13 občin je v kvartnerski provinci, 42 v goriški, 41 v istrski, 30 v tržaški in 2 v zadarski. Površina teh provinc znaša: Kvartner 1121,3 km², Gorica 2724,7, Istra 3718,3, Trst 1278,9 in Zader 110,2 km².

Zanimiva je tudi statistika stanovanj. V vsoj Italiji je bilo po statistiki za 21. april 1931 9.113.400 stanovanj z 29.779.722 sobami in 40.626.029 prebivalci, tako da je prišlo na 1 stanovanje 3,3 prebivalca, na 1 sobo pa 1,4 prebivalca. Za Julijsko Benečijo je to razmerje isto kot povprečje za vso Italijo, kajti na 205.489 stanovanj s 679.881 sobami je prišlo 927.345 prebivalcev. V Trstu samem in 232.152 prebivalci, tako da je prišlo na 1 sobo 1,2 osebe. Eno- do triosobnih stanovanj je bilo 128.219 s 128.219 prebivalci, 4—6 sobnih stanovanj 19.935 s 90.716 prebivalci in stanovanj več kot 7 sobami 2380 s 13.217 prebivalci.

Pismenost

Nepismenost je v Italiji zelo nazadovala, kar dokazujejo naslednji uradni podatki:

Od vsega prebivalstva, starega nad 6 let, je bilo nepismenih v vsoj Italiji leta 1881 62, 1901 38, 1921 27 in 1931 21.

Po posameznih pokrajinah se je razmerje nepismenih v primeri z vsem prebivalstvom, starim nad 6 let, razvijalo naslednje po podatkih za 1931 (v oklepajih podatki za 1921): Julijska Benečija z Zadrom 12 (15), Piemont 4 (7), Ligurija 7 (10), Lombardija 5 (9), Tridentska Benečija 2 (2), Benečiansko 11 (15), Emilija 15 (21), Toskana 18 (28), Marke 26 (35), Umbrija 26 (37), Lacij 19 (26), Abruci in Molise 34 (45), Kampanija 35 (41), Pulija 39 (49), Lukanija 46 (52), Kalabrija 48 (53), Sicilija 40 (49) in Sardinija 36 (49).

Pogled na zemljevidno karto bi nam pokazal, da narasla nepismenost od severa proti jugu. Kalabrija in Lukanija, ki sta bili leta 1881 na prvem mestu nepismenosti, sta tudi sedaj. V tridentski Benečiji je odsotek nepismenih najmanjši, sledita Piemont in Lombardija. Pred Julijsko Benečijo pa je še beneška pokrajina. Razmeroma največji padec nepismenosti izkazujejo od 1881—1931 Marke in Umbrija ter oba otoka. V zvezi s tem navajamo, da leta 1935 od vseh novoporočencev 11,1% ni znalo podpisati akta o sklepanju zakona.

če bo vas tako zaprta, bo ljudstvo začelo umirati ne samo za to boleznijo, marveč tudi za lakoto. K tej vesti pristavlja uredništvo »Istrac«: »To vest smo prejeli iz okolice Javorja. Objavljamo jo z rezervo, ker razen te vesti nimamo od nobene druge strani poročila, da se je ta kuga v resnici pojavila v tej vasi.«

Ženke za Abesinijo

Italijanska vlada se z vso silo bori proti krizanju domačega prebivalstva v Abesiniji s tankaj naseljenimi ali službojučimi Italijani. Zato je določila obštetne kazni za tiste, ki bi se pregrešili proti temu. Vlada gre v vsakem oziru na roko tistim, ki nameravajo poklicati k sebi v Abesinijo svoje žene ali zaročenke. V zadnjem času je italijanska vlada dovolila, da smejo v Abesinijo tudi uradnice, bolničarke, prodajalke itd. Sedaj pa so dobili ženski fašji nalog, da organizirajo posebne tečaje za žene in dekleta, ki se nameravajo podati v Abesinijo in se tam naseliti. Ženskim fašjom je poverjena tudi propaganda v tem pogledu. Tržaški fašjo prireja prav te dni tak tečaj. Ker hoče pozanimati za naselitev v Abesiniji tudi dekleta z dežele, se vrši tečaj v takih urah, da se ga lahko udeležujejo tudi dekleta z dežele.

Smrt hosi

V Smoljanecih v Istri je v starosti 76 let umrl Anton Doblanovič, oče odbornika društva »Istrac« v Zagrebu, g. Ante Doblanoviča.

V Trnovem pri Hlirski Bistri je v 73. letu starosti mirno v Gospodu zaspal Anton Bobek, bivši gozdni čuvaj komisije za pogozdovanje Krasa. Zaprucke ženo in štiri odrasle otroke.

V Renčah so našli mrtvega na polju Josipa Vičiča, ki ga je zadela pri delu kap.

V Kačevah pri Divači so pokopali ugledno gostilničarko in posestnico gospo Ano Bradac, ki je umrla v starosti 85 let. V dobrem spominu bo ostala zlasti revežem, katerih ni nikoli odslavila od svoje hiše praznih rok. Pogreba so se udeležili tudi vsi njeni sinovi in hčerke, ki živijo v treh državah: v Italiji, Jugoslaviji in Avstriji.

V Buenos Airesu je umrla Olga Harič rojena Lozar, doma iz Vrtovin na Vipavskem. Zaprucka dva otročiča. — Tudi 14 letna Rastica Kandus iz Vrtovine je umrla v Buenos Airesu.

V Argentini je mirno v Gospodu zaspal Josip Komel iz Gorice, ki zapušča doma ženo in sedemletno hčerko, ki sta se pred dvema letoma vrnili v domovino.

Nesreče

Vlak je povozil 80 letnega Ivana Tence, ko je hotel čez železniško progo. Starček je bil takoj mrtev. Bil je doma pri Sv. Križu nad Trstom.

Nerazstreljeno granato je našel 14 letni Mirko Oberdank iz Sempasa. Granata se je razpočila in hudo ranila ubogega fanta.

S kolesa je padel 41 letni Anton Bačin iz Vodnjana tako nesrečno, da si je zlomil obe roki in dobil pretres možganov.

Z motiko ob vojni izstrelek je zadel 26 letni Ivan Gruden iz Ozeljana pri Gorici, ki je kopal na polju. Izstrelek se je razpočil in prizadel Gruden hude rane na levi roki in desni nogi. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico.

Kriminal

Brez dovoljenja je hotel čez mejo Venčeslav Kobal iz Cerkega. Obsojen je bil za to na 3 mesece zopora in 2000 lir denarne globe.

Tihotapstvo tobake je spravilo v zapor 20 letnega Franca Pije iz Sovodenj. Pri preiskavi so našli pri njem večjo količino tobaka in saharina, kar je prinesel iz Jugoslavije.

Zaradi tatvine sta bila ovadena Ivančič Dominik in Lazarovi Alojzij, oba iz Kobard. Zaradi obrekovanja pa sta morala pred sodišče, ovadena od karabinerjev iz Tolmina, 74 letni Ivan Skubin in 62 letna Terezija Ivančič.

Ker je propagiral komunizem, je bil od konfinacijske komisije pri tržaški prefekturi obsojen kamnosek Anton Boneto iz Sežane na 5 let prognanstva.

Aretacija maresala finančnih straž, v Voloski so aretirali maresala finančnih stražnikov, ki je svojčas udaril in aretiral lastnico bifeja, Bo-

Ljubljanska kronika

Pogreb ge. Josipine Vancina je preložen na torek, 28. t. m. ob 4 popoldne izpred mrtvašnice, kakor je bilo objavljeno.

Franciskanska prosвета v Ljubljani priredi v torek 28. t. m. ob 20 zanimivo skoptično predavanje g. Stanka Zaklija C. M. pod naslovom »Slovenski misijonarji sirom svetac in sicer nas bo predavatelj popeljal to pot na Japonsko, Kitajsko in Prednjo Indijo. Rezervirajte si vstopnice v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« (Franciskanska pasaža). Sedeži po 3 din, člani v legitimacijami po 2 din, stojšča po 2 din, člani in dijak v legitimacijami po 1 din. Opozorjamo, da bo to eno najlepših misijonskih predavanj v Ljubljani, za katero vlada veliko zanimanje.

Lepa prva jesenska nedelja. 23. t. m. se je pričela astronomska jesen. Od 11. t. m. naprej je vladalo izredno deževno vreme. V soboto je nastal vremenski preobrat na boljše. Ta mesec je že padlo 23 milimetrov dežja. Včeraj se je temperatura močno dvignila ter je dosegla maksimum nad +22 stopinj Celzija, kar je po zelo hladnem vremenu za Ljubljano redek primer v jeseni. Lepa nedelja je izvalila Ljubljance na razne izlete. Vsi okoliški hribi, zlasti Golovec so bili polni izletnikov. Bila je včeraj res krasna jesenska nedelja, ko so se po dolgi deževnih dnevih zopet pokazali gorski veličani.

Ljubljance pri vojaški reviji. Ljubljanci so se zelo zanimali za velike manevre v Gorjanec. Prav mnogo jih je odrazilo včeraj jutraj na Dolenjsko, da prisostvujejo vojaški paradi. Do 10 avtobusov je pripeljalo mnogo izletnikov na manevrski teren. Tudi prvi jutranji vlak je vozil do 400 polnikov na Dolenjsko k paradi. Nekateri posamezni oddelki vojaštva so se že vrnili v Ljubljano. Na glavni kolodvor je včeraj popoldne prispelo več transportov. Štirje dolgi transporti so vozili vojaštvo raznih enot, ki so bile nato z glavnega kolodvora odpredjeni proti Zagrebu odnosno Čakovcu in Mariboru. Vojaki so bili veselo razporejeni ter so prepevali razne narodne in vojaške pesmi. Zanimivo je, da so posebni civilni kontrolni organi nadzirali po raznih lokalih v manevrskem terenu cene po gostilnah in trgovinah. Mnogi brezvestni spekulanti so skušali izkoristiti ugodno priliko ter so navijali cene živilom in pijači. Kontrola je bila stroga. Nekateri gostilničarji, ki se drugače trkajo na svoja rodoljubna prava, bodo strogo kaznovani.

Nedelja brez nesreč in kriminala. Včerajšnja nedelja je potekla brez vsakih hušnjih nesreč, pobojev in brez večjih kriminalnih dogodkov. Sprejemni urad splošne bolnišnice je včeraj sprejel le nekaj navadnih bolnikov. Tudi ljubljanska policija ni imela mnogo opravka s kriminalnimi zadevami. Prijavljene so bile nekatere malenkosti. Do včeraj popoldne je letos splošna bolnišnica že sprejela 23.070 bolnikov.

Vode upadajo. Vode so začele včeraj prav naglo upadati. Ljubljunica je padla za 0,50 m pri Fužinah. Prav tako so prišla včeraj poročila vodomerakih postaj, da je Sava naglo upadla. Sava letos še ni dosegla take katastrofalne višine nad normalo, kakor običajno druga leta. Pri Čatežu n. pr. je Sava pred 10 leti dosegla 5,86 nad normalo, letos samo nad 3,50 m. Na Barju različne vode so se umaknile in vrnile v strugo. Mnogo škode je ob izlivu v Ljubljano napravila liska, katere regulacija je nujno potrebna in za kar je že uvedena regulacijska akcija, ki je podpira tudi mestna občina.

sljančičev. Mož aretirane se je iz obupa obesil, hčerka pa je blaznula.

Stroga kazen za tihotapstvo. Anton Mršnik in Dragotin Ivančič, oba iz Golca v Čižari, sta bila obsojena radi tihotapstva iz reške svobodne cone. Mršnik, ki je oče treh otrok, je bil obsojen na tri leta zopora in na denarno globo 1500 lir, Ivančič, ki ima staro, bolno mater, pa na tri leta in pol zopora.

Drobne vesti

Dušno pastirstvo v Čižari. V »Ponedeljskem Slovencu« z dne 30. avgusta je bila priobčena kratka notica o zapuščenju Čižarij, kjer da je župnika Vodice brez duhovnika in da jo za silo upravlja sosedni duhovnik. Dejstvo pa je, da je v Vodice že od aprila nastavljen duhovnik, sicer Italijan, ki pa se trudi, da se nauči hrvaškega jezika in ga sedaj že precej dobro govori. Ta duhovnik ima rad hrvaško ljudstvo, spoštuje njegov jezik in običaje in ga ima tudi ljudstvo prav rado. Res pa je bil doslej brez duhovnika Golac, vendar pa še precej dobro oskrbovan od g. kaplana iz Stivja. Sedaj je tudi Golac preskrbljen, nastavljen je novomnašnik g. Vlado Sireč, Slovenec iz Trnovca. Tudi v Munah je naš človek: g. Aleksander Milič. Drugih župnij v Čižarij, spadajočih pod reško škofijo, pa ni.

Goriška mestna občina je sklenila najeti 1 milijon lir posojila pri goriškem Montu. Posojilo se bo porabilo za kritje nove bolnišnice na šent-peterski cesti v Gorici. — Občinska uprava v Ribemberku je najela pri mestni hranilnici v Gorici 44.000 lir posojila, ki ga je goriški pokrajinski svet že odobril.

Požar. V Gorici je v mizarski delavnici Franca Pavšiča nastal požar, ki je delavnico uničil. Bila je velika nevarnost, da bi se požar razširil na sosedna poslopja, vendar se je gasilec posrečilo požar omejiti. Škoda, ki jo je povzročil požar Pavšiča, je krita z zavarovalnico.

Izdatki za javna dela so začeli v Julijski krajini v zadnjem času vidno nazadovati. Kakor kaže statistika, so znašali redni in izredni izdatki v letu 1935 21.300.000 lir, v letu 1936 20.000.000 lir, letos v juniju pa le 1.600.000 lir v primeri z lanskim junijem, ko so znašali izdatki 2.400.000 lir.

Nov rusilec. Iz reške ladjedelnice so spustili v morje rusilec »Liro«. Pri spuščanju so bili navzočni številni zastopniki oblasti.

Nemški delavci v Italiji. Kakor poročajo italijanski listi, bo v kratkem obiskalo Italijo 30.000 nemških delavcev.

Italijanski delavci v Budapešti. 220 Italijanskih delavcev, članov italijanske delavske zveze iz Rima, se je peljalo na obisk v Budapešto. Delavci so se peljali skozi Ljubljano.

Povodenj. Iz Klane v Istri poročajo: Zadnje dni je padlo pri nas izredno veliko dežja. Nad Gomaneem se je utrgal oblak. Vsi potoki in hudourniki so bili namah polni vode, ki je drla v Reko. Nastala je povodenj, ki je v Zabičah in Trebčanah naredila veliko škodo, pa tudi v drugih krajih po dolini Reke.

Kužna bolezen med živino. Poročilo smo že, da razsaja po goriški deželi med živino kužna bolezen za spolovilih. Bolezen je povzročila kmetovalcem že doslej ogromno škodo. Vsi pričakujejo od oblasti, da bodo storile vse potrebno, da se bolezen omeji in zatre.

Italijanske izgube v Španiji. Italijanski listi objavljajo deveti seznam italijanskih prostovoljcev, padlih v Španiji. V tem seznamu so imena 306 legionarjev.

Od 26.000.000 hektarjev obdelane zemlje pripada v Italiji le ena tretjina malim kmetičim gospodarjem, ostalo imajo v rokah veleposestnikov.

FOTOMATER

Od negativa do pozitiv

Obstreti

so ali difuzijske ali refleksijske ter nastanejo pri snemanju zelo svetlih objektov, zlasti svetil. Po razvijanju jih ni mogoče odpraviti iz negativa, pač pa je lahko do neke meje njihov nastanek preprečiti ali po učinku vsaj omiliti. Najobičajnejša in najbolj škodljiva je refleksijska obstet, ki nastane med osvetlitvijo negativa vsled odsevom svetlobnih žarkov, dočim pojav difuzijske obsteti ni tako pogost, ni tako škodljiv.

Kako nastane obstet? — Vzamimo za primer svetlobne žarke, ki vpadejo od zelo svetle točke pri osvetlitvi na svetločutno plast negativa v kameri. Ker sestoji svetločutna plast iz sestavljenih zrnec srebrove bromida ter ni prosojna, temveč motna, odkloni absorbirane žarke po fizikalnih zakonih z njihove premočrtni poti. Svetlobni žarki se razpršijo v notranjost plasti in svetlobni vtis se s površja plasti v globino na vse strani razširi, kajti vsaka po svetlobi zadeta točka nastane postane nov svetlobni vir, ki pošilja žarke v vse smeri okoli sebe. Tako nastane difuzijska obstet, ki povzroči, da se slika zelo svetle točke razširi v obsev in neostri, prav tako slika svetle črte, n. pr. finih tkanin, zastorov itd. Tudi neostro medli značaj, ki ga imajo močno preosvetljeni negativ, so posledica difuzijske obsteti, ki je odvisna po jakosti od trajanja in intenzivnosti osvetlitve, pa tudi od debeline svetločutne plasti. Čim debelejša je plast, tem močnejše se difuzijska obstet uveljavlja.

Se bolj nevarni so intenzivnejši svetlobni žarki, ki prederejo svetločutno plast in vpadejo na zadnjo steno steklene plošče ali celuloide. Če vpade takšen žarek na zadnjo steno pravokotno, ni škodljiv, ker iz negativa zopet izstopi ter ga absorbira črna stena kasete ali črni papir v kamerah za navite filme. Isto se godi z žarki, ki vpadejo poševno v tekšnem kotu, da iz negativa izstopijo. Približno v kotu 45° in še bolj poševno vpadajoče žarke pa zadnja stena filma ali stekla v istem kotu in skoraj z nezmanjšano učinkovitostjo reflektira nazaj v svetločutno plast. Tako reflektirani žarki učinkujejo na plast ponovno od hrbta proti površju v ne-

štetih, koncentrično od svetle točke oddaljujočih se krogih, iz katerih nastane v jedru ostra, toda nazven proti robu radi učinkovanja razpršenih žarkov vedno bolj zabrisana svetla aureola. To je refleksijska obstet, ki je po jakosti odvisna od lomnega količnika in debline stekla.

Zaščitna protiobstetna sredstva so različna. Učinkovita je med svetločutno plast in steklo položena, neaktivno pobarvana vmesna plast, ki ima nalogo, da odreže svetlobnim žarkom pot do zadnje stene plošče ali filma. Rumenkasto rdeča plast absorbira n. pr. vse modre in vijolične žarke in prepušča samo rdeče, ki pa na navadno ortohromatsko plast ne učinkujejo. Še učinkovitejša je rjava barva, ki absorbira tudi zelene, rumene in rdeče žarke. Ker se pojavlja refleksijska obstet posebno močno pod vplivom dolgovolnovnih rdečih in rumenih svetlobnih žarkov, mora imeti moderno negativno tvorivo, ki je za takšne žarke zelo dobro senzibilizirano, posebno učinkovito zaščitno plast, ki mora absorbirati vse svetlobne žarke, za katere je panhromatska plast senzibilizirana. Kakor zaščitne plasti, učinkuje pri filmih, ki imajo dve drugo na drugo položeni svetločutni plasti, spodnja malo občutljivejša plast, ker radi majhne občutljivosti prav tako absorbira reflektirane svetlobne žarke. Nekatere plošče imajo zaščitno plast na hrbtani strani in sicer rdečo ali črno. Imeti pa mora približno enak ali večji lomni količnik, kakor steklo. Filmi so že radi tankega celuloide kot nosilca plasti proti obsteti precej zavarovani, nikakor pa ne predstavljajo absolutno brezobstetnega tvoriva, kakor ga predstavlja n. pr. negativni papir. Moderni panhromatski filmi so z dvojno svetločutno plastjo in v masi poravnanim celuloidu proti refleksijski obsteti dobro zaščiteni.

Pojav refleksijske obsteti zadržuje nekoliko tudi površinsko razvijanje negativov, kakor ga imamo v izenačevalnem razvijanju in v razvijanju drobnega zrnja. To sredstvo pa je učinkovito samo v slučaju, če niso refleksi prodrli plasti do površja.

Protiobstetne plasti, ki smo jih navedli, preprečujejo samo tvorbo refleksijske plasti, ne pa tudi difuzijske. Proti tej je zaščiteno samo takšno negativno tvorivo, ki ima nekoliko rumenkasto pobarvano plast želatine.

Nedeljski sport

Lepa zmagaja SK Planine

Juniorji Planine so premagali Celovčane v razmerju 50:38. Seniorji Primorja so v balkanski štafeti postavili nov jugoslovanski in balkanski rekord

Ljubljana, 26. septembra.

Danes popoldne je bil na Stadionu dvoboj med juniorji Planine in juniorji KAC-a iz Celovca. Istočasno so tekmovali seniorji Primorja s seniorji Celovčanov. Miting se je vršil ob najlepšem vremenu in tudi gledalcev je bilo za naše lahkoatletske razmere še precej. Doseženi so bili nekateri prav lepi rezultati, zlasti moramo omeniti nov drž. rekord Primorjašev v balkanski štafeti. Še bolj razveseljivo so rezultati mlade garde Planine, ki nam obetajo lepo bodočnost v lahkoatletskem sportu. Miting je potekel hitro in v najlepšem redu, kar je zasluga sodniškega zbora, katerega že dolgo nismo videli zbranega v tako velikem številu. Današnji miting je dalje ponovno dokazal, da je naša lahka atletika na mogočem pohodu in smemo pričakovati že v najbližji bodočnosti najboljših uspehov.

Rezultati juniorskega dvoboja KAC: Planina

Skok v višino: 1. Eberwein II. (KAC) 1.65 m, 2. Salehar (Planina) 1.55 m, 3. Jaritz (KAC) 1.50, 4. Drenik (Planina) 1.50. — Točke: KAC 6, Plan. 3.

Tek na 200 m: 1. Kliner (Planina) 23.8 sek., 2. Eberwein (KAC) 24.8, 3. Praschnig (KAC) 25.3, 4. Vider (Planina) 25.7. Točke: KAC 4, Planina 5, skupaj KAC 10, Planina 8.

Met diska: 1. Nedeljko (KAC) 37.04, 2. Praschnig (KAC) 36.89, 3. Vider (Planina) 35.96, 4. Kink (Planina) 33.47. Točke: KAC 8, Planina 1, skupaj KAC 18, Planina 9.

Met krogla: 1. Kliner (Plan.) 14.43 m, 2. Langmaier (KAC) 13.26, 3. Merala (Planina) 13.25, 4. Wankmüller (KAC) 12.29. Točke: KAC 3, Planina 6, skupaj KAC 21, Planina 15.

Tek na 100 m: 1. Drenik (Planina) 11.8 sek., 2. Jäger (KAC) 11.9, 3. Eberwein (KAC) 12.3, 4. Salehar (Planina) 12.9. Točke: KAC 4, Planina 5, skupaj KAC 25, Planina 20.

Met kopja: 1. Kliner (PL) 51.11, 2. Drenik (PL) 45.99, 3. Praschnig (KAC) 45.50, 4. Heideutschek (KAC) 44.52 m. — Izven konkurence je

vrzel kopje Kink od Planine 44.90 m. — Točke: KAC 1, Planina 8; skupaj KAC 26, Planina 28.

Tek na 1000 m: 1. Košir (PL) 2:42.8, 2. Jaritz (KAC) 2:52.8, 3. Mravlj (PL) 2:59.0. — Atlet Paternionar od KAC je odstopil na progi. — Točke: KAC 3, Planina 6; skupaj KAC 29, Planina 34.

Skok v daljavo: 1. Kliner (PL) 6.16, 2. Jäger (KAC) 6.07, 3. Drenik (PL) 5.79, 4. Praschnig (KAC) 5.78 m. — Točke: KAC 3, Planina 6; skupaj KAC 32, Planina 40.

Štafeta 4x100 m: 1. Planina (Vider, Salehar, Drenik, Kliner) 47.1, 2. KAC (Jäger, Eberwein, Praschnig, Jaritz) 47.1 sek. — Točke: Planina 10, KAC 6.

Končno stanje: KAC 38, Planina 50.

Rezultati seniorjev

Skok v višino: 1) Zgur (Primorje) 1.80 m, 2) Eberwein (KAC) 1.65 m, 3) Kreutzbauer (KAC) 1.65 m.

Tek na 800 m: 1) Glanzig (KAC) 2:05.6; 2) Pogačnik (Primorje) 2:05.8; 3) Schellander (KAC) 2:19.8.

Tek na 100 m: 1) Ehrlacher (KAC) 11.5 sek., 2) Pieteršek (Primorje) 11.5 sek., 3) Egger (KAC) 12.1 sek., 4) Gradišnik (Primorje) 12.6 sek.

Balkanska štafeta

Balkanska štafeta (800+400+200+100)

1) ASK Primorje (Goršek, Pieteršek, Skušek, Zgur) 3:27.0.

2) KAC (Kunschütz, Nowak, Egger, Haderer) 3:37.0.

Primorje je postavilo v tej štafeti nov jugoslovanski in balkanski rekord (3:27.6).

Tek na 3000 m: 1) Goršek (Primorje) 9:20.4, 2) Wöber (KAC) 9:22.2, 3) Srakar (Prim.) 9:56.1.

Tek na 400 m: 1) Skušek (Primorje) 51.7, 2) Ehrlacher (KAC) 51.8, 3) Nabernik (P.) 54.4.

Štafeta 4x100 m: 1) KAC (Nowak, Egger, Haderer, Erlacher) 45.6 sek. — 2) Primorje (Gradišnik, Zgur, Skušek, Pieteršek) 45.9 sek.

Ljubljana: Jedinstvo 0:0

Belgrad, 26. septembra.

Po daljšem prestedku je danes prišlo spet v prestolnico moštvo Ljubljane, da se pomeri z novim liginim moštvom belgrajskega Jedinstva, ki je zaslužen prispelo v vrste liginih klubov. Ko so snoči prispeli igralci Ljubljane v Belgrad, so jih na kolodvoru sprejeli zastopniki vodstva Jedinstva. Igralci Ljubljane so bili nad tem prijetno presenečeni, kajti do sedaj se nihče ni smatral za potrebno, da počaka in sprejme na kolodvoru slovenske nogometaše. Ta izredna gostoljubnost vodstva Jedinstva je naše igralce res prijetno presenetila.

Ker se je tekma med Ljubljano in Jedinstvom odigrala ob istem času kakor tekma med BSK in Haškovo na BSK-ovem igrišču, ji je prisostvovalo le okrog 500 gledalcev, ki jim pa ni bilo žal, ker so videli izredno lepo prvenstveno borbo.

Ljubljana je nastopila v postavi: Pogačnik, Bertonec, L. Hassl, Slapar, Pupo, Bonceli, Janežič, Lah, Bertonec, II., Zitič, Tičar.

Jedinstvo je nastopilo brez Sekulića in Mijovića. Zlasti se je poznala odsotnost Sekulića, ki je duhovni vodja moštva in eden najboljših igralcev Jedinstva sploh.

Ljubljana se je predstavila kot vigrana enajstoričar, ki se zna boriti za zmago. Neverjetna požrtvovalnost je nadomestila vse eventualne druge pomanjkljivosti in bi gotovo prinesla Ljubljani lepo zmago, če bi bila našim sreča malo bolj naklonjena. Neverjetna smola ni spremljala naših igralcev samo pri streljih na gol, nego tudi pri

številnih poškodbah, za katere pa ne moremo obdolžiti nasprotnih igralcev, ker ostri naleti niso bili namerni. Nesreča je hotela, da je bil že v 3. minuti prvega polčasa ranjen Slapar, tako da je Ljubljana celo igro igrala samo z 10 igralci. Tekma je ostala brez golov, ki so sicer glavno zadovoljstvo nogometnega občinstva, vendar pa je bila kljub temu napeta in polna razburljivih trenutkov. Največjo zaslugo za točko ima pri Ljubljani obrambni trio Pogačnik-Bertonec-L. Hassl, ki je bil neprodoren, ter krilec Pupo in Bonceli, ki sta s pametno defenzivno igro razbijala napade Jedinstva. V napadu je bila dobra desna stran Janežič-Lah. Janežič je imel v drugem polčasu edino priliko za gol, vendar je po nepotrebnem podal žogo na strani stoječemu Tičarju in s tem je propadla tako lepa prilika.

Po tekmi je vodja moštva Sekulić Vašemu dopisniku izjavil, da je Ljubljana igrala lepo in da je rezultat realen. Vodja ljubljanskega moštva g. Kušar pa je izjavil, da je zadovoljen z igro svojih fantov, obžaloval pa je preostro igro Jedinstva, ki je povzročilo številne poškodbe naših, ki so bile vzrok, da so naši igralci izgubili eno točko.

Belgrad, 26. sept. m. BSK: Hašk 4:1.

Zagreb, 26. sept. b. Concordia: Jugoslavija 1:0 (1:0). Današnja igra je bila najslabša, ki jo je videl Zagreb v zadnjem času.

Sarajevo, 26. sept. b. Slavija: Bask 1:0.

Split, 26. sept. b. Gradjanski: Hajduk 1:1 (1:1). Za tekmo je vladalo veliko zanimanje.

Mariborski sport

Maribor, 26. septembra.

Lahkoatletski miting SK Železničarja

Naši lahkoatletci so danes imeli izredno srečo glede vremena. Na prostoru SK Železničarja se je vršilo lahkoatletsko tekmovanje, na katerem je znani tekač-dolgoprogaš Podpečan dosegel že stoti štart za barve svojega kluba. Klub se ga je ob tej priliki spomnil z dragocenim darilom, zastopnik Zveze slovenskih lahkoatletskih klubov pa mu je izrekel čestitke in zahvalo kot pionirju in najstarejšemu dolgoprogašu v državi.

Miting je potekel v najlepšem redu, motila ga je le nogometna tekma, ki se je vršila istočasno.

Rezultati:

Met krogla: Vidie (Maraton) 11.90, Radič (Rapid) 10.41, Jeglič (Rapid) 10.41.

Tek 3000 m: Grmovšek (Maraton) 9.57.4, Podpečan (Železničar) 9.58, Zupan (Železn.) 10.0.5.

Tek 100 m: Mühleisen (Rapid) 11.7, Stropnik (Železničar) 11.9, Starešina—Vidie 12, Monderer, Rapid, s časom 11.8 je bil radi prestopa proge diskvalificiran.

Skok v višino: Orossi (Ilirija) 165, Kranjčič (Železničar) 160, Jeglič (Rapid) 160.

Štafeta 4x200: Rapid v postavi Edi, Jeglič L., Monderer Mühleisen 1:40.4; Železničar 1:41; Mura 1:53.2.

Skok v daljavo: Skok (Železničar) 5.95, Ratko (Maraton) 5.79, Erjavce (Železničar) 5.74. — Lep rezultat Ratkova kot juniorja razreda B.

Met diska: Radič (Rapid) 37.98, Vidie (Maraton) 31.33, Jeglič II. (Rapid) 30.67. — Radič je s tem rezultatom postavil novi mariborski rekord, katerega je štiri leta branil Celber (SK Železn.).

Štafeta 4x1500 m: Rapid 19:0.1, Železničar 19:0.5, Železničar 20.25.

Maraton s časom 18.51, je bil diskvalificiran. Zanimivo je to, da se je dal sodniški zbor od nekaterih atletov uplavitvati za zahtevo, da se štafeta Maratona diskvalificira radi tega, ker je neki mladi opazovalec, prevzel od navdušenja, tekkel ob progi kakih 15 m pred ciljem z zadnjim tekačem Maratona, kateri je pa imel že toliko naskoka (30—40 m pred ciljem), da bi ga bilo nemogoče

Z velikih vojaških manevrov

Nj. kralj. Vis. knez-namestnik Pavle, desno od njega vojni minister general Marič na manevrih.

Knez namestnik Pavle (X) med italijanskimi vojaškimi zastopniki na manevrih.

Časnikarski poročevalci opazujejo gibanje čet.

Jadran: Hermes 1:0 (0:0)

Trnovski korenjaki so danes zagnali veliki zvon. Kdo bi si bil mislil, da igrajo letos tako dober nogomet! Hermežanom so jo proti pričakovanju prav pošteno zagodili. Zasedli so prvo mesto v svoji skupini.

V prvi tekmi, ki je bila tudi prvenstvena, so juniorji Ljubljane po mlačni in igračkavi predstavi porazili juniorje Hermesa s 5:1 (1:1).

Ob pol 4 je sodnik g. Vrhovnik zažvižgal začetni udarec moštva Jadrana in Hermesa.

Napad je Jadranov, hermežanska obramba pa je pridno razdirala. Svetle Vili je poslal svoje v ogenj. Jadranški napad se dolgo ni mogel znajti. Skoraj ves prvi polčas je — razen prodorov — igral defenzivno, toda zelo uspešno. Nekaj nevarnih situacij sta rešila jadranska branilca, ko so bile videti že smrtonosnevarne. Tudi Podbevšek je moral večkrat intervenirati. Neodločni hermežanški napad ni znal pripraviti šansam materializacije. Gol je včasih visel že v zraku. Čeprav je Hermes skoraj ves prvi polčas napadal, so bili jadranski prodori mnogo nevarnejši in silovitejši. V drugem polčasu je začel Hermes naglo popuščati. V 9 min. so siloviti prodori prinesli Jadranu prvi in zadnji uspeh. Zajec je poslal ob levi prečki 1:0. Za pet minut je igra oživila; nato pa je nosila do konca znamenje hermežanske izčrpanosti. Napad je usahnil, halfi so se vdrl v zemljo, le obramba je še držala. V tem delu igre so Jadranovci zaigrali solo-partijo. Razbita šišenska vojska je igrala nato do 10 minut pred koncem povsem podrejeno vlogo. Bilo je sicer še nekaj prilik za izenačenje, toda nespretni črnobeli svatje so si tudi te prilike kot prilike vtaknili za klubov. Jadran si je osvojil po trdem in lepem boju dve točki.

Trnovska fara je te dve točki zaslužila. Moštvo je od zadnjih časov ogromno napredovalo. Hermes nima niti polovične kondicije. Trio je igral dobro le dvajset minut, potem je — mehak in neodločen — mečkal do konca. Po krilih so igrali kaj malo, kadar pa so, tedaj tudi navadno brez posebnega uspeha, ker te dve krili svojima halfova nista bili kos.

Prvenstvo II. razreda

Mladika: Korotan 4:3.

Gratika: Moste 4:0.

dohiteti. Štafeta Maratona je bila v sledeči postavi: Zerah, Struel, Stojšek, Grmovšek ter znaša povprečni čas 4:42.2.

Kolesarstvo

Kolesarska podzveza je priredila danes dirko z namenom, da se dvigne zanimanje za kolesarski šport tudi med mladino, katere do danes še ni sodelovala na tekmovanjih. Zato je tudi razpisala to dirko samo za fante, kateri na cestnih dirkah še niso tekmovali. Mladina pa ni pokazala razumevanja, kar bo vzrok v strahu, da njihovi rezultati ne bodo vsaj prilično odgovarjali rezultatom že poznanih dirkačev. Proga je bila dolga 30 km do Polskave in nazaj s štartom in ciljem na Tržaški cesti. Javili so se štirje tekmovalci, kateri se kot začetniki niso ustrašili le razmeroma dolge proge. Rezultat je bil naslednji:

1) Urbančič 1:4.35, 2) Černčec 1:4.38, 3) Kač Matko 1:11.14.

Povprečna brzina 28 km na uro je zadovoljiva.

Nogomet

Nogometna mladinska tekma SK Železničarja in Maribora se je končala z rezultatom 2:1 za Železničarja. Borili sta se obe enajstoričar prav požrtvovalno, poznalo pa se je predvsem mladini Maribora, da je vztrajno trenirala in to predvsem kondicijski trening na večjem igrišču.

SK Maribor: SK Čakovec 3:1 (2:0)

Današnja prvenstvena tekma, ki sta jo imenovani društvi odigrali na igrišču Rapida, je končala s precej visoko zmago Maribora. Tekma je nudila včasih izvrsten šport. Tekmo je obiskalo precej občinstva. Zelo dobro je sodil g. Pečar, sodnik iz Ljubljane.

Dopolodne sta se na Stadionu srečali v prvenstveni tekmi mladina Železničarja in Maribora. Po obojestranski lepi igri je zmagala fizično v boljši formi se nahajajoča mladina Železničarja z rezultatom 2:1 (1:0). Sodil je g. Nemeč.

V Murski Soboti je bila presenetljivo visoka zmaga SK Mure. Današnja prvenstvena tekma med Muro in Železničarjem iz Maribora (dosedanji

prvak Slovenije) je končala z visoko zmago krasno se razvijajočega moštva Mure: 5:0 (1:0).

V Čakovcu se je odigrala tekma med Rapidom iz Maribora in Gradjanskim, ki se je končala z rezultatom 2:1 za Rapid.

Celjski sport

Jugoslavija: Laško 5:1 (2:1).

Sodil je Hobacher strogo in objektivno.

Celje: Trbovlje 6:0 (2:0).

V prvem polčasu je bila igra živahna in zanimiva, v drugem polčasu pa so Trboveljčani popuščali. Zaradi popustljivosti sodnika je tekma precej trpela. Celjani so bili fizično in tehnično močnejši. Nasprotno pa so se Trboveljčani odlikovali po svoji požrtvovalnosti, vendar pa so jih nekatere, očitno krivične sodnikove odločitve, spravile v nerazpoloženje. Sodil je Reinprecht. —

Tenis: Trst: Ljubljana 4:2

Ljubljana, 26. septembra.

V soboto popoldne in danes dopoldne se je vršil na ilirjanskih tenis-igriščih pod Cekinvoim gradom dvoboj v tenisu med Trstom in Ljubljano. Zmagali so sicer Tržičani, vendar bi bila zmaga domačih ravnotako mogoča, ako bi nekateri domači bolj pazljivo igrali. To srečanje je bilo zelo zanimivo, zlasti končni double med Banfieldom-Sadarjem ter našimi Gogala-Sivic-em.

Doseženi so bili ti-le rezultati:

Single: Baron Banfield (Trst): Smerdu B. (Lj.) 5:7, 4:6; točki: Trst 0, Ljubljana 1; Celio Sadar (Trst): Banko Jan. (Ljub.) 6:4, 6:0; Točke: Trst 1, Ljubljana 0, skupaj Trst 1, Ljubljana 1. Dr. Cattaneo (Trst): Sivic Gustav (Ljub.) 0:6, 3:6; Točke: Trst 0, Ljubljana 1, skupaj Trst 1, Ljubljana 2. — Dr. M. Ara (Trst): Gogala Evg. (Ljub.) 2:6, 6:4, 6:3; Točke: Trst 1, Ljubljana 0, skupaj Trst 2, Ljubljana 2.

Double: Cattaneo-Ara (Trst): Bleweis-Banko (Lj.) 6:1, 6:3; Točke: Trst 1, Ljubljana 0, skup. Trst 3, Ljubljana 2. — Banfield-Sadar (Trst): Gogala-Sivic (Ljub.) 6:3, 0:6, 6:3; Točke: Trst 1, Ljubljana 0, skupaj: Trst 4, Ljubljana 2.